

ОГЛЯД СУЧАСНИХ ПРИНЦИПІВ «ЗЕЛЕНОЇ» ЕКОНОМІКИ

Принципи та критерії «зеленої» економіки виступають ключовими орієнтирами для досягнення цілей економічного зростання, які не лише задовольняють потреби сучасного покоління, але й забезпечують збереження природних ресурсів для майбутніх поколінь.

«Зелена» економіка базується на ідеї гармонійної взаємодії економічних процесів та природних екосистем. Її принципи включають ефективне використання ресурсів, зменшення викидів та забруднення, сприяння інноваційним технологіям та стимулювання зелених інвестицій. Крім того, вона сприяє розвитку «зелених» робочих місць та підтримує соціальну справедливість, забезпечуючи доступ до екологічно чистих продуктів та послуг для всіх верств суспільства [1].

Важливість впровадження принципів «зеленої» економіки особливо актуальна в умовах зростаючих екологічних викликів та зміни клімату. Вони визнають необхідність забезпечення сталого балансу між потребами економіки та довкіллям, сприяючи збереженню природних ресурсів та зниженню негативного впливу на природу [2].

Коаліція «зеленої» економіки виокремлює дев'ять її принципів: орієнтація на забезпечення сталого розвитку; рівність та справедливість; повага гідності особистості; ощадливість; участь; керованість; стійкість; ефективність; зв'язок поколінь [3]. Кожен з цих принципів відображає глибоке розуміння необхідності гармонійної взаємодії між економічними, соціальними, правовими та екологічними аспектами сучасного світу. Далі необхідно висвітлити значення кожного з принципів «зеленої» економіки.

Орієнтація на забезпечення сталого розвитку ставить під сумнів короткострокові переваги на користь довгострокової життєздатності планети та суспільства. Цей принцип закликає розглядати економіку як інструмент для досягнення не лише економічних, а й соціальних та екологічних цілей [3].

Рівність та справедливість підкреслюють необхідність розподілу ресурсів та можливостей рівномірно між усіма верствами суспільства. Даний принцип передбачає забезпечення доступу до "зелених" ініціатив та екологічно чистих технологій для всіх громадян без винятку.

Повага гідності особистості відображає роль людини в цілісній системі економіки та наголошує на важливості забезпечення гідності кожного індивіда в рамках економічних процесів.

Ощадливість вказує на необхідність обізнаного та відповідального використання ресурсів з огляду на їх обмеженість. Цей принцип спрямований на зменшення відходів та використання ефективних методів виробництва.

Участь відіграє ключову роль у включенні громадськості та зацікавлених сторін у процес прийняття рішень щодо «зелених» ініціатив та проектів.

Керованість вказує на необхідність ефективного управління процесами переходу до "зеленої" економіки, залучаючи як державні, так і громадські ресурси.

Стійкість передбачає здатність економічних систем витримувати зовнішні впливи та зміни, а також підтримувати сталість довкілля та соціальної справедливості.

Ефективність наголошує на досягненні максимальних результатів в економічних та соціальних вимірах при мінімальному використанні ресурсів та енергії.

Зв'язок поколінь спрямований на забезпечення спільного відповідального використання ресурсів та довкілля на користь нинішніх і майбутніх поколінь.

Також варто згадати основні принципи з Декларації Конференції Організації Об'єднаних Націй з проблем навколишнього середовища (підписаної в Стокгольмі, 1972) [4].

1. Охорона природних ресурсів для теперішніх та майбутніх поколінь.
2. Приоритетність охорони навколишнього середовища у плануванні економічного розвитку.
3. Максимально корисне використання непоновлювальних ресурсів Землі.
4. Скорочення парникових газів та інших шкідливих викидів.
5. Раціональне планування для досягнення балансу між потребами розвитку та захисту навколишнього середовища.
6. Уникнення негативного впливу на природу у процесі урбанізації.
7. Міжнародне співробітництво для контролю та поліпшення стану навколишнього середовища.

Важливо також окреслити принципи «зеленої» економіки, які є актуальними сьогодні:

-Орієнтація на забезпечення сталого розвитку: Збалансоване поєднання економічного зростання та збереження навколишнього середовища для майбутніх поколінь.

-Рівність та справедливість: Забезпечення всім громадянам рівних можливостей до участі в економічному розвитку та отриманні його користей.

-Ощадливість: Ефективне використання ресурсів та уникнення їх надмірного використання.

-Участь: Залучення всіх суб'єктів економіки та суспільства до прийняття рішень щодо сталого розвитку.

-Стійкість: Розвиток економіки, який не завдає шкоду довкіллю та природним ресурсам.

-Ефективність: Максимізація використання ресурсів та мінімізація негативного впливу на навколишнє середовище.

З перелічених принципів, основні принципи «зеленої» економіки включають орієнтацію на забезпечення сталого розвитку, рівність та справедливість, ощадливість, участь, стійкість, та ефективність. Вони

спрямовані на збереження природних ресурсів та створення економічно стійких та екологічно чистих умов для сучасних та майбутніх поколінь [4].

Принципи з Декларації Конференції Організації Об'єднаних Націй з проблем навколишнього середовища також важливі для досягнення сталого розвитку та збереження навколишнього середовища. Однак, в контексті «зеленої» економіки, особливу актуальність набувають принципи, пов'язані з охороною природних ресурсів, пріоритетністю охорони навколишнього середовища при плануванні економічного розвитку, максимально корисним використанням непоновлювальних ресурсів та скороченням шкідливих викидів.

Література:

1. Hahnel R. Green Economics: Confronting the Ecological Crisis. New York: M E Sharpe Inc., 2010. 280 p.
2. Cato M. S. Green Economics: An Introduction to Theory, Policy and Practice. London: Earthscan, 2009. 224 p
3. Потапенко В. Стратегічні пріоритети безпечного розвитку України на засадах «зеленої економіки»: монографія. Київ : НІСД, 2012. 360 с.
4. Захаркевич Н.П. Досвід країн Європейського Союзу у формуванні основ «зеленої» економіки Університетські наукові записки. 2013. №. 2. С. 278–285.